Algemene Beschouwingen 2026

Voorzitter,

We zijn alweer bijna een half jaar onderweg met ons bestuursakkoord *'Betrouwbaar en bestendig: de basis op orde',* waarbij we niet gaan werken aan nieuwe visies, maar aan uitvoering, betrouwbaarheid en zichtbare resultaten. En dat is een verstandige keuze, gezien de, door Den Haag gecreëerde, financiële positie van onze gemeente.

Daarom zijn bezuinigingen voor 2027 noodzakelijk, waarbij we duidelijke en soms scherpe keuzes moeten maken. Voor Gemeentebelangen is het helder, het surplus kan ons helpen om de begroting sluitend te krijgen, maar als we vandaag te gretig een graai uit de spaarpot doen, doen we onze inwoners morgen dubbelop pijn. Het omkeren van de spaarpot lost geen structureel probleem op en daar bovenop komen nog de bezuinigingen van 2028.

Dit vraagt volgend jaar om stevige maatregelen en wat Gemeentebelangen betreft wordt daarbij op voorhand geen enkel domein ontzien, waarbij bezuinigingen niet moeten leiden tot hogere maatschappelijke kosten op lange termijn.

De kosten in het sociaal domein blijven stijgen, terwijl de gemeente er weinig grip op lijkt te hebben. Daarom zijn duidelijke en actuele prestatie- en effectindicatoren, zoals ook beschreven in de sociale toekomstvisie, noodzakelijk. Data is niet leidend, maar helpt ons wel beter te sturen en keuzes te maken. Bezuinigingen op ondersteuning van kwetsbare inwoners vragen om zorgvuldigheid, maar we moeten ook de balans bewaken: immers werken moet blijven lonen.

Ook de gemeentelijke organisatie zelf zal een bijdrage moeten leveren. Terwijl we voor moeilijke financiële keuzes staan, zien we het aantal personeelsleden toenemen. We willen daarom ook kritisch kijken naar de steeds maar groeiende omvang van de organisatie, de overhead en de taken die we als gemeente zelf blijven uitvoeren, oftewel terug naar de kern, de basis op orde. En daarbij past ook het behouden van het testpanel. Met twee gerichte onderzoeken per jaar laten we inwoners praktisch meedenken over onze dienstverlening, hiervoor hebben wij een amendement opgesteld.

Gemeentebelangen wil regionale samenwerkingen op waarde beoordelen, zoals de regio Zwolle. De bijdrage hiervoor is fors, de opbrengsten zijn voor ons weinig inzichtelijk. Juist nu een nieuwe strategische meerjarige agenda wordt opgesteld, is dat wat ons betreft een natuurlijk moment om de voor- en nadelen van de Regio Zwolle te belichten en eventueel keuzes hierover te maken, hiervoor dienen we later vandaag een motie in.

De bezuinigingen per 2028 hebben onmiskenbaar impact op onze inwoners en ondernemers. Zorgvuldigheid en dus tijd is daarbij cruciaal. Gemeentebelangen wil dat de raad rustig en weloverwogen keuzes kan beoordelen, ruim voor de kadernota. Daarom onze motie, om zonder voorbehoud, in het eerste kwartaal van 2027 een helder

en volledig inzicht in de mogelijke bezuinigingen per 2028, inclusief de financiële en maatschappelijke gevolgen, voorgelegd te krijgen.

Voorzitter, financiële discipline en stabiliteit betekent niet dat Olst-Wijhe stil moet komen te staan, integendeel. Inwoners verdienen duidelijkheid over de toekomst van hun dorp en de voorzieningen. Net als de Boskamp vraagt Wesepe om een samenhangende, toekomstgerichte aanpak. Geen snelle, populaire keuzes van vandaag, maar verstandige besluiten die ook over twintig jaar nog overeind staan. Daar hebben huidige inwoners maar ook toekomstige generaties van deze dorpen recht op.

Ook de 10 andere dorpen en kernen verdienen onze aandacht, Gemeentebelangen staat voor sterke dorpen, een leefbaar buitengebied, goede voorzieningen en een betrouwbare gemeente. Woningbouw blijft daarom belangrijk, we moeten blijven inzetten op betaalbare woningen voor starters, jonge gezinnen en senioren.

Maar, netcongestie raakt ook Olst-Wijhe, vooral onze woningbouwambities en ondernemers. Zonder voldoende stroomcapaciteit dreigen plannen stil te vallen. Gemeentebelangen waardeert de actieve inzet van het college en roept op om samen met netbeheerders en ondernemers te blijven zoeken naar praktische oplossingen. Daarbij is duidelijke communicatie over wat wel en niet mogelijk is essentieel.

Ook in Olst-Wijhe zijn de gevolgen van het veranderende klimaat merkbaar. De voorgestelde bezuiniging voor 2027 vraagt om zorgvuldige keuzes, waarbij we ook vanaf 2028 oog moeten blijven houden voor noodzakelijke en haalbare maatregelen.

De dijkversterking is gestart en zal onze gemeente nog jarenlang bezighouden. Dit biedt kansen voor natuur, recreatie en bereikbaarheid, maar brengt ook flinke overlast voor inwoners en ondernemers met zich mee. Gemeentebelangen waardeert de inzet van het college en IJsselwerken om waar nodig snel bij te sturen en moedigt hen aan dit voort te zetten.

“Het landelijke overheidsbeleid van de afgelopen tien jaar voor boeren is onbetrouwbaar, ondoorzichtig, stuurloos, en ongevoelig”**,** aldus de nationale ombudsman. Onze boeren verdienen daarom blijvend onze steun. Want door het zwalkende landelijke beleid is het begrip ‘betrouwbare overheid’ fors aan inflatie onderhevig. Juist daarom moeten wij vasthouden aan onze zorgvuldig en samen met inwoners vastgestelde visies, met ruimte voor maatwerk waar nodig.

Bij gezond leven hoort ook bewegen, en zowel het nationale als ons lokale sportakkoord loopt dit jaar af. Gemeentebelangen pleit ervoor om in combinatie met het Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord niet een apart lokaal sportakkoord te maken, maar wel dat sport en bewegen, conform ons bestuursakkoord, binnen al de andere visies duurzaam opgenomen wordt.

Lokale tradities en evenementen zijn de basis voor naoberschap. Gemeentebelangen hecht veel waarde aan lokale tradities zoals tentfeesten, carbidschieten en ook het onder voorwaarden het georganiseerd afsteken van vuurwerk met oud en nieuw. Daarom zijn wij blij dat de burgemeester de mogelijkheid tot het aanvragen van een ontheffing hiertoe heeft mogelijk gemaakt. Dit past bij het behouden van onze nuchtere Sallandse dorpscultuur.

Tegelijkertijd staat dat de veiligheid onder druk, de Commissaris van de Koning zei het in juli 2023 hier in deze raadszaal treffend: “Olst-Wijhe moet zich niet in slaap laten sussen wat betreft de veiligheid en ondermijning”. Juist op het platteland ligt dat op de loer. Daarnaast ervaren inwoners diefstal van fietsen en accu’s, storten van vuil, vernieling, etc. Daarom vereist, wat Gemeentebelangen betreft, niet alleen bezuiniging op toezicht en handhaving zorgvuldigheid, maar ook het verlagen van het onderhoudsniveau op het openbaar groen. Verloedering, het gevoel van sociale onveiligheid en verkeersonveiligheid liggen daarmee ook op de loer, reden waarvoor Gemeentebelangen over beide thema’s een amendement gaat indienen.

Voorzitter, we moeten keuzes gaan maken die niet iedereen leuk vindt. Maar juist daarin manifesteert betrouwbaar en bestendig bestuur: niet door moeilijke beslissingen vooruit te schuiven, maar door verantwoordelijkheid te nemen. Verantwoordelijkheid om de basis op orde te houden, het is een opdracht aan het college, de inwoners, de organisatie maar zeker ook aan onszelf als gemeenteraad.
Laten we dan ook samen die verantwoordelijkheid nemen.

Dank u wel, voorzitter.